

z p r a v o d a j

XXVI. ročník

4

2015

TÉMA

- 2 Editorial
20 let v Hostivaři; jak překládat skills; co to je patent; Albert Einstein o pořádku...
- 3 Z terminologie Cedefopu 39
skill; skill gap; skill mismatch; skill needs; skill obsolescence; skill shortage; skills audit
- 6 Proč nevyhazovat staré překladové slovníky
- 7 Předčasné odchody ze vzdělávání v Evropě a jak jim zabránit
Ze společné zprávy Eurydice a Cedefopu.
- 9 Cizí jazyky v anglických školách
Situace v primárních a v nižších sekundárních školách.
- 10 Podpora sociálních a osobních kompetencí v profesní přípravě
Jaký význam má motivace a zájem při osvojování těchto kompetencí v Rakousku.
- 11 Kvalifikační cesty a přání zkoušejících v duálním systému
Výsledky online šetření.
- 13 Pořadací prostředky pro profesní přípravu
Was ist das?
- 14 Přijímací řízení ve středních školách na Slovensku
Dagmar Jelínková a Juraj Vantuch.
- 14 Co nového v časopisech
L'enseignement technique, 2015, č. 245.
- 15 Nové knihy v knihovně
Výzkumné metody v pedagogické praxi; nový sborník TTnet; Ztracená místa, tajná města a jiné záhady na mapě světa.
- 15 Znovuobjevené knihy
Francouzská literatura; Česká města; Dějiny italské literatury; Vývoj stavebnictví a architektury ve starověku; Kybernetika neboli řízení a sdělování v živých organismech a strojích.
- 16 Zajímavé internetové adresy
Logo předsednictví Lotyšska na mincích; Cestovatelské středky v Národním muzeu; CfBT Education Trust; Eurochambres; Regionální muzeum v Jílovém u Prahy.

Editorial

Zpravodaj informačního střediska
VÚOŠ - 4/1995

O japonském školství ve světle německých pramenů.

Přeložil, překlad upravil, úvodem a závěrem opatřil PhDr. Zdeněk Černohorský, CSc.

Úvod překladatele

Předkládané poznámky k německé kritice japonské vzdělávací soustavy jako společenské skutečnosti vznikly na základě požadavku přeložit studii Botho von Koppa o přípravě na povolání v Japonsku, která vyšla loni ve Výzkumných zprávách Německého institutu pro mezinárodní pedagogický výzkum ve Frankfurtu nad Mohanem. Při čtení této dosti zevrubné studie mne iritovalo základní východisko - mimořádně odvozené z teze známého sociologa Maxe Webera (1864-1920) - v přístupu k japonské společnosti jako společnosti v podstatě feudální, která jen stěží může nést epiteton postmoderní. Její průmysl je však vysoce efektivní

Letos v dubnu je tomu již 20 let, co se ústav (nyní NÚV) přestěhoval do Hostivaře. Napadlo nás, že „služebně mladší“ čtenáře Zpravodaje by mohlo zajímat, jak tenkrát tento měsíčník vypadal, a pamětníci by si mohli zavzpomínat. Zpravodaje jsou v elektronické podobě nepřístupné právě do čísla 4/1995 – nejdříve byly psány na stroji na rozmno-

žovací blány, později v T602 – viz obrázek. Číslo je netypické též proto, že obsahuje jen jeden desetistránkový článek, který zpracoval bývalý kolega Zdeněk Černohorský. Článek v době, kdy Internet nebyl běžně dostupný, vzbudil velký zájem. Od květnového čísla z roku 1995 byly již Zpravodaje tištěny ve Wordu.

Pokračování Z terminologie Cedefopu v tomto čísle je rozsáhlejší než obvykle, protože jsme do něj zahrnuli všechna hesla začínající anglickým termínem skill. Ten se obvykle překládá do jiných jazyků různým způsobem v závislosti na kontextu. V elektronické verzi slovníku na webových stránkách Cedefopu (viz odkaz pod článkem) si to můžete ověřit i v dalších čtyřech jazycích: španělštině, italštině, polštině a portugalštině. O používané terminologii můžete zapřemýšlet i nad názvem článku z německého časopisu Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis (vydává BIBB) na straně 10: Podpora sociálních a osobních kompetencí v profesní přípravě. Sociální a osobní kompetence (soziale und personale Kompetenzen) totiž vystihují podstatu mnohem lépe než otrocký překlad anglického výrazu soft skills jako měkké dovednosti, který se často používá v češtině.

Zajímavé zjištění jsme udělali v on-line slovníku Business Dictionary. Slovo patent, jehož význam jako podstatného jména zná každý, funguje v angličtině též jako přídavné jméno a v této formě má mnoho významů, od těch očekávaných: privilegovaný, výsadní, diplomovaný, patentovaný, speciální, patentní, přes veřejně přístupný, otevřený, jasný, zřejmý, zjevný, patrný, až po vyložený, očividný, prostý, například patent nonsense = vyložený nesmysl.

Vyučováním cizím jazykům v anglických školách se zabývá článek na straně 9 založený na publikaci, kterou vydal CfBT Education Trust. Co znamená zkratka CfBT se dozvíte v rubrice Zajímavé internetové adresy. Instituce sídlí v anglickém městě Reading (čti reading). Anglické děti nemají velkou motivaci k učení se cizím jazykům, protože angličtina je lingua franca dnešní doby.

Zdánlivě jednoduchý termín používaný v německé profesní přípravě – Ordnungsmittel, respektive jeho překlad do češtiny, nás zaměstnává již několik let. Stěžovali jsme si na něj v editoriale č. 5/2013, kdy jsme vymysleli slovo pořadač. Nyní jsme se rozhodli pro výstižnější termín pořádací prostředky, protože jsou čtyři – viz strana 13.

V rámci podpory vícejazyčnosti je v tomto čísle jeden příspěvek od našich slovenských kolegů ve slovenštině (strana 14). Článek se zabývá přijímáním žáků na střední školy.

Trápí-li vás nepořádek na vlastním pracovním stole, možná vám ke klidu pomůže úvaha Alberta Einsteina: „Je-li neuspořádaný psací stůl známkou neuspořádané mysli, čeho je pak známkou prázdný psací stůl?“

AK

Z terminologie Cedefopu 39

Tento díl obsahuje 7 hesel začínajících anglickým termínem *skill*, který má více významů, a proto se překládá různým způsobem – viz německá a francouzská verze.

102

skill

Ability to apply knowledge and use know-how to complete tasks and solve problems.

Source: Cedefop; European Parliament and Council of the European Union, 2008.

spezifische bzw. berufliche Fähigkeiten und/oder Fach-/Sachkenntnisse

Bezeichnet die Fähigkeit, berufliche Aufgaben durchzuführen und Probleme zu lösen.

Quelle: Cedefop; European Parliament and Council of the European Union, 2008.

aptitudes professionnelles / capacités professionnelles

Capacité de réaliser des tâches et résoudre des problèmes.

Source: Cedefop; European Parliament and Council of the European Union, 2008.

odborná způsobilost

Schopnost aplikovat znalosti a používat zkušenosti při plnění úkolů a řešení problémů.

103

skill gap

Situation where an individual does not have the level of skills required to perform his or her job adequately.

Comments:

- skill gaps can be analysed at individual level (using a skills audit), at company/sector level, or at regional, national or international levels;
- skill gaps can be linked to an insufficient level of qualification; they may also refer to situations where the workforce has the right level of qualification but lacks specific types of skills (such as management skills) or experience required to perform a task or a job adequately.

Source: Cedefop, 2010.

Qualifikationslücke

Bezeichnet eine Situation, in der eine Person nicht das notwendige Qualifikationsniveau besitzt, um ihre Beschäftigung angemessen auszuüben.

Anmerkungen:

- Qualifikationslücken können auf individueller Ebene (mit einer Überprüfung der Fähigkeiten), auf unternehmens-/Sektorebene oder auf regionaler, nationaler oder internationaler Ebene ermittelt werden;
- Qualifikationslücken können durch ein unzureichendes Qualifikationsniveau entstehen; der Begriff kann aber auch Situationen beschreiben, in denen

Arbeitnehmer das richtige Qualifikationsniveau besitzen, ihnen aber bestimmte Fähigkeiten (z. B. Kompetenzen im Bereich Management) oder die notwendige Erfahrung zur angemessenen Erfüllung einer Aufgabe oder Ausübung einer Tätigkeit fehlt.

Quelle: Cedefop, 2010.

déficit de compétence

Situation dans laquelle un individu n'a pas le niveau de compétence requis pour effectuer son travail de manière satisfaisante.

Notes:

- un déficit de compétence peut être analysé au niveau individuel (par un bilan de compétence), au niveau d'une entreprise ou au niveau régional, national ou international;
- un déficit de compétence peut être lié à un niveau insuffisant de qualification, il peut également survenir lorsque la main d'œuvre possède un niveau suffisant de qualification, mais manque de certaines compétences (par exemple managériales) ou de l'expérience requise pour effectuer une tâche ou occuper un emploi de manière satisfaisante.

Source: Cedefop, 2010.

nedostatek kompetence

Situace, v níž člověk nemá požadovanou úroveň kvalifikace pro uspokojivé vykonávání své práce.

Poznámky:

- nedostatek kompetence lze analyzovat na individuální úrovni (přezkoušením způsobilosti), na úrovni podniku/ sektoru nebo na regionální, národní či mezinárodní úrovni;
- nedostatek kompetence může být spojen s nedostatečnou úrovní kvalifikace; může se také vztahovat k situacím, kdy pracovní síly mají dostačující úroveň kvalifikace, avšak postrádají určité kompetence (např. manažerské kompetence) nebo zkušenosti vyžadované pro řádné vykonávání úkolu nebo zaměstnání.

104

skill mismatch

Situation of imbalance in which the level or type of skills available does not correspond to labour market needs.

Comments:

- skills mismatch can be a surplus or a lack of knowledge, abilities and competences;
- skill mismatch can be analysed at different levels (individual, enterprise, sectoral, economy);

- experts distinguish between vertical mismatch (the level of education/skills is higher or lower than required) and horizontal mismatch (the level of education/skills matches job requirements, but the type of education/skills is inappropriate for the current job).

Source: Cedefop.

Qualifikationsungleichgewicht

Bezeichnet ein Ungleichgewicht zwischen dem verfügbaren Qualifikationsniveau oder den verfügbaren Qualifikationen und dem Bedarf des Arbeitsmarkts.

Anmerkungen:

- Bei einem Qualifikationsungleichgewicht kann es sich um einen Überschuss oder Mangel an Kenntnissen, Fähigkeiten und Kompetenzen handeln;
- Qualifikationsungleichgewichte lassen sich auf verschiedenen Ebenen (Individuum, Unternehmen, Sektor, Wirtschaft) analysieren;
- Experten unterscheiden zwischen einem vertikalen (Bildungs-/Qualifikationsniveau höher/niedriger als nötig) und einem horizontalen (Bildungs-/ Qualifikationsniveau entspricht den Anforderungen des Arbeitsplatzes, die Art der Kenntnisse/Fähigkeiten ist jedoch für den aktuellen Arbeitsplatz nicht angemessen) Ungleichgewicht.

Quelle: Cedefop.

inadéquation entre l'offre et la demande de compétences

Situation de déséquilibre dans laquelle le niveau ou le type de compétences disponibles ne correspondent pas aux exigences du marché de l'emploi.

Notes:

- l'inadéquation entre l'offre et la demande de compétences peut se manifester sous la forme d'un excès ou d'une insuffisance de savoirs, aptitudes ou compétences;
- cette inadéquation peut être analysée à différents niveaux (individu, entreprise, secteur, économie);
- les experts distinguent l'inadéquation verticale (le niveau de qualification / de compétences est supérieur ou inférieur au niveau requis) de l'inadéquation verticale (le niveau de qualification / de compétences correspond aux exigences de l'emploi, mais le type de formation ou de compétences n'est pas adapté à l'emploi occupé).

Source: Cedefop.

nesoulad v kvalifikacích

Nerovnováha mezi úrovněmi nebo druhy dostupných kvalifikací a potřebami trhu práce.

Poznámky:

- nesoulad v kvalifikacích může být způsoben nadbytkem nebo nedostatkem znalostí, způsobilostí a kompetencí;

- nesoulad v kvalifikacích může být analyzován na různých úrovních (jednotlivec, podnik, sektor, ekonomika);

- odborníci rozlišují mezi vertikálním nesouladem (úroveň vzdělání/kvalifikace je vyšší nebo nižší než požadovaná úroveň) a horizontálním nesouladem (úroveň vzdělání/kvalifikace odpovídá požadavkům pracovního místa, ale druh znalostí/způsobilostí je nevhodný pro zastávané místo).

105

skill needs

Demand for particular types of knowledge and skills on the labour market (total demand within a country or region, economic sector, etc.).

Comments:

- skills needs analysis (also referred to as identification of skills needs) aims at identifying skills gaps and shortages, anticipating skills needs, and assessing the capacity of qualification systems (education and training provision, funding schemes, etc.) to meet the needs of the economy;
- anticipation of skills needs is the process of identifying skills the economy will require in a short, medium or longer term;
- skills forecasting estimates the skill demand (jobs) and/or skill supply (labour force) that will be available on a short, medium or long term.

Source: Cedefop, 2010.

Kompetenzbedarf / Qualifikationsbedarf

Bezeichnet die Nachfrage nach bestimmten Kenntnissen und Fähigkeiten am Arbeitsmarkt (Gesamtnachfrage in einem Land oder einer Region, einem Wirtschaftssektor usw.).

Anmerkungen:

- die Analyse des Kompetenzbedarfs (auch als Ermittlung des Kompetenzbedarfs bezeichnet) dient dazu, Qualifikationslücken und Fachkräftemangel aufzudecken, den zukünftigen Kompetenzbedarf vorwegzunehmen und zu beurteilen, inwieweit das Qualifikationssystem (allgemeines und berufliches Bildungsangebot, Finanzierungsmodelle usw.) in der Lage ist, dem Bedarf der Wirtschaft zu entsprechen;
- unter Antizipation des Kompetenzbedarfs versteht man das Verfahren zur Ermittlung der Kompetenzen bzw. Qualifikationen, welche in der Wirtschaft kurz-, mittel- bzw. langfristig benötigt werden;
- bei der Kompetenzprognose wird die Nachfrage nach Kompetenzen (Arbeitsplätze) bzw. des Angebots an Kompetenzen (Arbeitskräfte) bestimmt, die auf dem Arbeitsmarkt kurz-, mittel- bzw. langfristig verfügbar sind.

Quelle: Cedefop, 2010.

besoins de compétences

Savoirs et aptitudes spécifiques requis par le marché du travail (demande totale au sein d'un pays, d'une région, d'un secteur de l'économie, etc.).

Notes:

- l'analyse des besoins de compétences (parfois appelée identification des besoins de compétences) vise à identifier les pénuries de compétences et l'inadéquation entre l'offre et la demande de compétences, anticiper les besoins de compétences, et évaluer la capacité des systèmes de certifications (offre d'enseignement et de formation, programmes de financement, etc.) à satisfaire les besoins de l'économie;
- l'anticipation des besoins de compétences est le processus d'identification des compétences dont aura besoin l'économie à court, moyen ou long terme;
- les prévisions en matière de compétences estiment la demande (emplois) et/ou l'offre (main-d'œuvre) qui sera disponible à court, moyen ou long terme.

Source: Cedefop, 2010.

potřeba kompetencí / potřeba kvalifikací

Poptávka po určitých druzích znalostí a kompetencí na trhu práce (celková poptávka v zemi nebo v regionu, v hospodářském sektoru atd.).

Poznámky:

- analýza potřeb kompetencí (označovaná též jako identifikace potřeb kompetencí) se zaměřuje na identifikování nedostatků a neadekvátnosti mezi nabídkou a poptávkou po kompetencích, na anticipaci potřeb kompetencí a na hodnocení schopnosti kvalifikačních systémů (nabídky vzdělávání a profesní přípravy, financování atd.) uspokojovat potřeby hospodářství;
- anticipace potřeby kompetencí je proces identifikace kompetencí, které ekonomika bude vyžadovat v krátkém, středním nebo delším období;
- prognóza kompetencí odhaduje poptávku po kompetencích (pracovní místa) a/nebo nabídku kompetencí (pracovní síly), které budou k dispozici v krátkém, středním nebo delším období.

106

skill obsolescence

Situation in which knowledge and skills of individuals are out of date or out of use.

Comment: this term is also used in the literature to describe situations where physical or mental abilities and skills deteriorate due to atrophy or wear and tear.

Source: Cedefop; De Grip, A.; van Loo, J. (2007).

Kompetenzalterung / veraltete Qualifikationen

Bezeichnet eine Situation, in der Kenntnisse und Fähigkeiten von Arbeitnehmern nicht mehr aktuell sind oder nicht mehr verwendet werden.

Anmerkung: der englische Begriff wird in der Literatur auch zur Beschreibung von Situationen verwendet, in denen die körperlichen oder geistigen Fähigkeiten verkümmern oder verschleifen (deutsch: Kompetenzabnutzung).

Quelle: Cedefop; De Grip, A.; van Loo, J. (2007).

obsolescence des compétences

Situation dans laquelle les savoirs et aptitudes des individus sont dépassés ou désuets.

Note: en anglais, le terme « skill obsolescence » est également utilisé dans la littérature pour décrire une dégradation des aptitudes et capacités physiques ou mentales en raison d'une atrophie ou d'une usure.

Source: Cedefop; De Grip, A.; van Loo, J. (2007).

zastarávání kompetencí / kvalifikací

Situace, v níž znalosti a způsobilosti jednotlivců jsou zastaralé nebo nepoužitelné.

Poznámka: v angličtině tento termín znamená také zhoršování fyzických nebo duševních schopností a způsobilostí v důsledku opotřebení nebo oslabení.

107

skill shortage

Situation where skills supply (type of abilities and number of people available on the labour market) is not sufficient to meet labour market demand.

Comment: a skill shortage applies to all levels of qualification; it may result from factors such as:

- insufficient education and training supply;
- geographical imbalance in supply;
- developments impacting the structure of the economy;
- lack of attractiveness of specific occupations (difficult working conditions, low remuneration, insufficient social recognition).

Source: Cedefop, 2010.

Qualifikationsmangel

Bezeichnet eine Situation, in der das Qualifikationsangebot (auf dem Arbeitsmarkt verfügbare Art der Fähigkeiten und Zahl der Personen) nicht ausreicht, um den Bedarf des Arbeitsmarkts zu decken.

Anmerkung: Qualifikationsmängel betreffen alle Qualifikationsniveaus von gering qualifizierten bis zu hoch qualifizierten Arbeitskräften; sie können durch folgende Faktoren entstehen:

- unzureichendes Bildungs- und Berufsbildungsangebot;
- geografische Unausgewogenheit des Angebots;
- Entwicklungen, durch die sich die Wirtschaftsstruktur verändert;
- mangelnde Attraktivität bestimmter Berufe (schwierige Arbeitsbedingungen, geringe Vergütung, unzureichende gesellschaftliche Anerkennung).

Quelle: Cedefop, 2010.

pénurie de compétences

Situation dans laquelle la demande de compétences (type d'aptitudes et nombre de travailleurs disponibles sur le marché de l'emploi) n'est pas suffisante pour satisfaire la demande du marché de l'emploi.

Note: la pénurie de compétences peut toucher tous les niveaux de qualification; elle peut résulter de différents facteurs:

- insuffisance de l'offre d'enseignement et de formation;
- déséquilibre géographique de l'offre;
- évolutions ayant un impact sur la structure de l'économie;
- manque d'attractivité de certaines professions (pénibilité des conditions de travail, bas salaires, manque de reconnaissance sociale).

Source: Cedefop, 2010.

nedostatek kvalifikací

Situace, kdy nabídka kvalifikací (druhu způsobilostí a počtu lidí, kteří jsou k dispozici na trhu práce) není dostačující pro uspokojení poptávky na trhu práce.

Poznámka: nedostatek kvalifikací se týká všech úrovní kvalifikace – může vyplývat z různých faktorů, např.:

- nedostatečné nabídky vzdělávání a profesní přípravy;
- geografické nerovnováhy v nabídce;
- vývoje, který má vliv na strukturu hospodářství;
- malé atraktivnosti některých povolání (obtížných pracovních podmínek, nízkých mezd, nedostatečného společenského uznání).

108

skills audit

Analysis of knowledge, skills and competences of individuals, including their aptitudes and motivations to define a career project and/or plan professional reorientation or a training project.

Comment: a skills audit aims to help individuals:

- analyse their career backgrounds;
- self-assess their position in the labour environment;
- prepare themselves for validation of non-formal or informal learning outcomes;
- plan career pathways.

Source: Cedefop, 2008, based on code du travail français, 2003.

Überprüfung von Fähigkeiten

Analyse von Kenntnissen, Fähigkeiten und Kompetenzen einer Person, einschließlich ihrer Eignung und ihrer Bereitschaft, ein Vorhaben für ihre Laufbahn zu

formulieren und/oder eine berufliche Neuausrichtung oder ein (aus-)Bildungsprojekt anzuvisieren.

Anmerkung: die Überprüfung von Fähigkeiten soll dem einzelnen helfen:

- seinen beruflichen Hintergrund zu analysieren;
- seine Position in seinem Arbeitsumfeld selbst einzuschätzen;
- sich auf die Validierung nicht formaler oder informeller Lernergebnisse vorzubereiten;
- seinen Berufsweg zu planen.

Quelle: Cedefop, 2008, leicht verändert übernommen aus code du travail français, 2003.

bilan de compétences

Analyse des savoirs, aptitudes et compétences d'un individu, y compris ses aptitudes et motivations afin de définir un projet professionnel et/ou envisager une réorientation professionnelle ou un projet de formation.

Note: le bilan de compétences a pour vocation d'aider l'individu:

- à analyser son parcours passé;
- à se situer dans le monde du travail;
- à se préparer en vue de la validation des résultats/acquis d'apprentissage non formel et informel;
- à planifier son parcours de carrière.

Source: Cedefop, 2008, adapté de code du travail français, 2003.

přezkoušení způsobilostí

Analýza znalostí, dovedností a kompetencí lidí, včetně jejich způsobilostí a připravenosti definovat svou kariéru a/nebo plánovat profesní reorientaci či profesní přípravu.

Poznámka: přezkoušení způsobilostí má lidem pomoci:

- analyzovat dosavadní průběh kariéry;
- ohodnotit své postavení v pracovním prostředí;
- připravit se na validaci výsledků neformálního nebo informálního učení;
- plánovat profesní dráhu.

AK

Pramen:

CEDEFOP. *Terminology of European education and training policy : a selection of 130 key terms.*

Luxembourg : Publications Office of the European Communities, 2014. 331 s.

ISBN 978-92-896-1165-7

http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4117_en.pdf

Proč nevyhazovat staré překladové slovníky

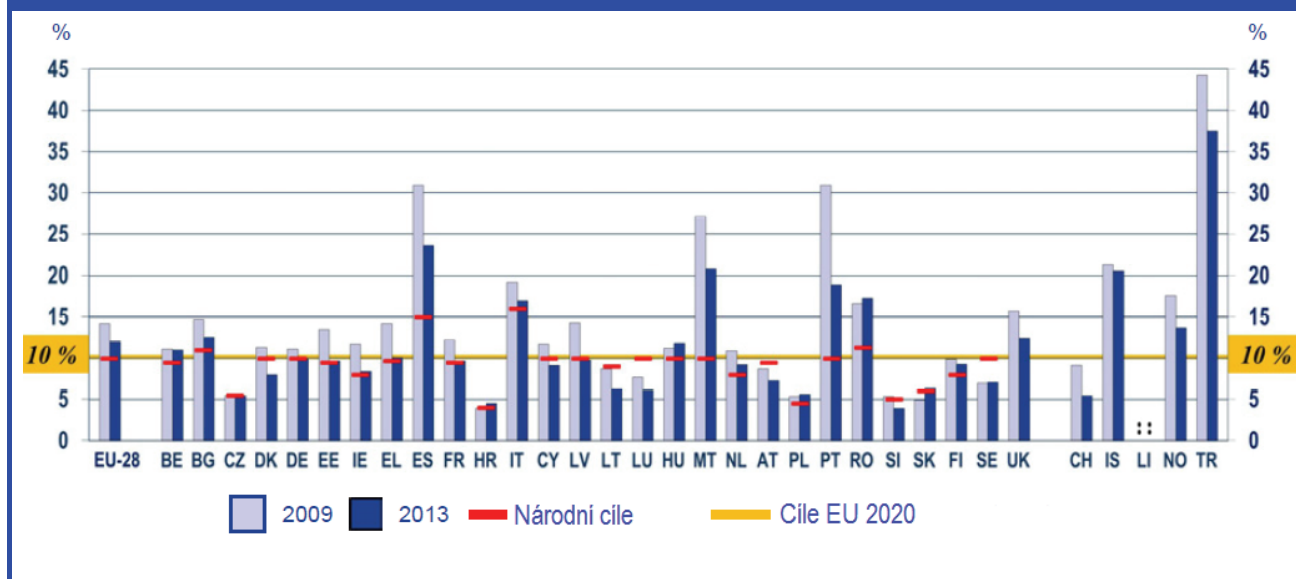
Živé jazyky se stále vyvíjejí, tvoří se nové termíny v oblasti vědy, techniky, kultury a společnosti. Ty pochopitelně nenajdete ve starších slovnících, které se však mohou hodit při čtení beletrie odehrávající se třeba ve 20. století. Například Francouz Jean-Michel Guenassia v románu Klub nenapravitelných optimistů (*Le club des incorrigibles optimistes*) píše o životě imigrantů v Paříži, kteří se v 60. letech 20. století scházeli v hospodě, kde někdy hráli *baby-foot* [bebifut, babifut]. Ve Velkém francouzsko-českém slovníku (Academia 1974) jsme zjistili, že hráli *stolní kopanou*. (Ve slovníku LEDA 2004 je *stolní kopaná* uvedena jen jako *baby*.)

AK

Předčasné odchody ze vzdělávání v Evropě a jak jim zabránit

Předčasné odchody ze vzdělávání a přípravy – POVP (Early Leaving from Education and Training – ELET)¹ jsou v mnoha zemích EU vážným problémem, a proto přitahují pozornost výzkumných pracovníků, politických činitelů a pedagogů.

Míra předčasných odchodů ze vzdělávání a profesní přípravy v letech 2009–2013 a srovnání národních cílů s cíli EU

Předčasné opuštění školy či jiné formy vzdělávání má negativní vliv na příležitosti mladých lidí na trhu práce a znamená vysoké náklady pro člověka, společnost a ekonomiku. Řádné ukončení vzdělávání může naopak vést k větším možnostem při získávání zaměstnání, k lepšímu zdravotnímu stavu jednotlivce a také k vyšší míře produktivity, nižším veřejným a sociálním nákladům, k hospodářskému růstu a sociální soudržnosti.

Společná zpráva Eurydice a Cedefopu podporuje strategii Evropa 2020, která usiluje o snížení míry předčasných odchodů ze vzdělávání a pokračuje v doporučení Rady z 28. června 2011 o politikách snížení míry předčasného ukončování školní docházky². Snaží se podpořit snahu členských států a Evropské komise v této oblasti monitorováním vývoje v navrhování a zavádění strategií, politiky a opatření zabraňujících předčasným odchodům a podporujících žáky v učení.

Zpráva se zaměřuje na několik klíčových oblastí:

- shromažďování a monitorování dat;
- strategie a postupy proti předčasným odchodům soustředěné na prevenci, intervenci a kompenzaci a na skupiny se zvýšeným rizikem předčasných odchodů,
- roli pedagogického a kariérního poradenství,
- řízení a spolupráci v celém sektoru,

- předčasné odchody z odborného vzdělávání a přípravy – POOVP (*Early Leaving from Vocational Education and Training – ELVET*)¹.

Předčasné odchody ze vzdělávání a profesní přípravy jsou spojeny se sociálně-ekonomickým znevýhodněním Žáci narození v zahraničí mají ve srovnání se žáky narozenými v dané zemi vyšší míry POVP. To však může být způsobeno tím, že žáci narození v zahraničí mají obvykle těžší přístup do vzdělávání i účast v něm než jejich spolužáci (např. kvůli jazykové a/nebo kulturní bariéře a sociálně-ekonomické segregaci.). Pokud jde o pohlaví, je u chlapců téměř dvakrát pravděpodobnější, že opustí všeobecné školní vzdělávání s nízkou nebo žádnou kvalifikací. To je zřejmě ovlivněno také sociálně-ekonomickým zázemím. Čím je toto zázemí lepší, tím méně zjevné jsou rozdíly v předčasných odchodech žáků a žákyň. Proto samotné migrantské/minoritní zázemí a pohlaví nelze považovat za určující faktory předčasného odchodu ze vzdělávání.

Ti, kdo předčasně odcházejí ze vzdělávání, pocházejí spíše ze sociálně-ekonomicky znevýhodněných rodin, tzn. nezaměstnaní rodiče, domácnost s nízkým příjmem, nízké dosažené vzdělání rodičů. Vzdělání rodičů je zvláště důležité, protože v 28 zemích EU je v průmě-

ru 6 z 10 dětí, jejichž rodiče mají nízké dosažené vzdělání, ohroženo chudobou a sociálním vyloučením, a tedy i rizikem, že budou znevýhodněni ve vzdělávání a předčasně ho opustí.

Předčasný odchod ze vzdělávání má pro jednotlivce přímé sociálně-ekonomické důsledky. Ve 28 zemích EU je v zaměstnání v průměru 19,7 % mladých lidí s nanejvýš nižším sekundárním vzděláním (ISCED 2), ve srovnání s 42,7 % mladých lidí s vyšším sekundárním a postsekundárním vzděláním (ISCED 3, 4) a s 54,6 % absolventů terciárního vzdělávání.

Většina zemí používá ke shromažďování dat o předčasných odchodech registr žáků

Většina evropských zemí/regionů ve snaze pochopit fenomén předčasných odchodů a vytvořit postupy a opatření pro jeho potlačení zavedla národní definice, které používají v politickém procesu. Tyto definice jsou úzce spojeny s nástroji pro shromažďování dat používanými pro měření předčasných odchodů. Všechny evropské země/regiony kromě Belgie (Německojazyčné společenství), České republiky, Chorvatska, Kypru, Maďarska, Rumunska, Slovenska a Spojeného království (Severní Irsko) shromažďují další informace o předčasných odchodech, kromě dat zjišťovaných *Šetřením evropských pracovních sil* (ELFS), hlavně prostřednictvím registru nebo databáze žáků a studentů. Deset zemí provádí kvantitativní a/nebo kvalitativní šetření, která mohou dále přispívat k lepšímu pochopení důvodů k předčasnému odchodu.

Data musejí umožňovat srovnávání mezi školami, místními úřady a/nebo regiony a musejí být přesná, proto je třeba, aby byla k dispozici v souhrnném formátu na různé úrovni (vrcholné, regionální, lokální, školní) a byla aktuální (shromažďovaná a analyzovaná častěji než jednou ročně). Zpráva však ukazuje, že tomu tak všude v Evropě není.

Pouze zhruba třetina všech evropských zemí přijala strategii omezující předčasné odchody ze vzdělávání

Šest zemí/regionů v Evropě – Belgie (Vlámské společenství), Bulharsko, Španělsko, Malta, Nizozemsko a Rakousko – má nyní vytvořenou komplexní strategii pro zabraňování předčasným odchodům ze vzdělávání. Dvě další země, Maďarsko a Rumunsko, jsou v procesu přijímání této strategie. V několika zemích – v Německu, Irsku, Polsku, Portugalsku, Spojeném království a Norsku – sice nemají komplexní strategii ve smyslu její definice na evropské úrovni, avšak existují zde jiné rozsáhlé strategie či akční plány k zajištění toho, aby mladí i dospělí lidé měli příležitost dokončit své vzdělávání a získat kvalifikace potřebné k úspěchu na pracovišti. Všechny země mají postupy a opatření, která se

buď zaměřují na předčasné odchody, nebo jsou součástí všeobecných/širších iniciativ přispívajících ke snížení míry předčasných odchodů. Evropské země navíc mají zavedené vztahy mezi relevantní politickou úrovní a úrovní úřadů a investují do partnerství mezi několika institucemi, která mohou usnadňovat efektivní koordinaci mezi místními zainteresovanými stranami. Koordináční orgán, který institucionalizuje spolupráci ministerstev a dalších úřadů, škol a zainteresovaných stran, byl ustaven jen v Belgii (Vlámské společenství), ve Španělsku, na Maltě a v Nizozemsku.

Pedagogické a kariérní poradenství je v mnoha evropských zemích jedním z klíčových opatření proti předčasným odchodům

Většina evropských zemí považuje pedagogické a kariérní poradenství za jedno z klíčových opatření zaměřených na předčasné odchody. Poradenství je proto důležitým prvkem iniciativ v prevenci, intervenci a kompenzaci předčasných odchodů. Školy mají hlavní odpovědnost za zavádění pedagogického a kariérního poradenství. To se nejčastěji zaměřuje na žáky na sekundární úrovni. Přibližně v jedné třetině zemí není poradenství na primární úrovni nabízeno.

Pedagogické a kariérní poradenství tradičně poskytují školní poradenské služby, často se věnují žákům, kteří potřebují podporu nebo jim hrozí, že předčasně odejdou ze školy. Kromě toho velký počet zemí zahrnuje poradenství do povinného kurikula, a tím ho zpřístupňuje všem žákům. Poradenství ve třídě a individuální poradenství je v některých případech doplňováno mimoškolními poradenskými činnostmi. Očekává se, že školy přijmou k pedagogickému a kariérnímu poradenství holistický přístup.

Za poradenství mohou odpovídat různí pracovníci školy: učitelé specializovaní na poradenství, poradci při volbě povolání, psychologové a sociální pracovníci. Nejvíce jsou však v poradenství zastoupeni učitelé, kteří v této oblasti nejsou zvláště školeni. Poskytují žákům podporu při vytváření vzdělávacích a/nebo profesních kariérních cest a radí těm, kdo mají potíže s učením. Externí partneři hrají důležitou roli ve školení a podpoře učitelů při organizaci poradenských činností.

Země zavádějí řadu opatření zaměřujících se na předčasné odchody z odborného vzdělávání a přípravy

Analýza politiky v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (OVP) ukazuje, že země používají množství různých přístupů a způsobů, jimiž se zaměřují na předčasné odchody z OVP (POOVP).

Jedním ze sjednocujících rysů je vzrůstající uznávání potřeby zajistit žákům v OVP individualizované cesty. Individualizovaný přístup k učení zaměřený na žáka,

např. prostřednictvím poradenství, mentorování, individuálních učebních plánů či případového managementu, je vždy klíčovým rysem kompenzačních opatření POOVP. Stává se též rysem běžných programů OVP a užívá se i jako prevence proti POOVP. Přístup založený na kompetencích je další charakteristikou, kterou schválila politika POOVP. Zvláště důležitý je důraz kladený na to, co žáci díky OVP mohou a umějí dělat, nikoli důraz na počet absolvovaných kurzů/hodin.

OVP je samo o sobě považováno za opatření v oblasti POVP přinejmenším proto, že ti, kdo předčasně opustí jak všeobecné, tak odborné vzdělávání, si většinou pro svůj návrat vybírají OVP. To znamená, že systémy OVP přijímají velký počet žáků, kteří buď propadli, nebo se rozhodli změnit druh studia či profesní přípravy.

AK

¹ V publikaci jsou použity dvě podobné zkratky; ELET (Early Leaving from Education and Training), česky POVP; ELVET (Early Leaving from Vocational Education and Training), česky POOVP.

² Doporučení Rady ze dne 28. června 2011 o politikách snížení míry předčasného ukončování školní docházky. Úř. věst., 2011, C 191, s. 1–3. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:191:0001:0006:cs:PDF>

Pramen: Eurydice a Cedefop. *Tackling early leaving from education and training in Europe : strategies, policies and measures. [Omezit předčasné odchody ze vzdělávání a profesní přípravy v Evropě. Strategie, postupy a opatření.] Eurydice and Cedefop Report. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2014. 222 s. (Education and Training) ISBN 978-92-9201-637-1 (knihovna NÚV – Sg. 7648) http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/175EN.pdf http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/175EN_HI.pdf*

Cizí jazyky v anglických školách

Jazykové trendy 2014/15 je nejnovější z řady výročních zpráv, které se zabývají jazykovým vyučováním a jsou založeny na on-line šetření učitelů na reprezentativním vzorku primárních a nižších sekundárních škol v Anglii. Zpráva se zaměřuje na vliv zavedení povinného jazykové vzdělávání do 2. stadia¹ v roce 2014. Na podkladovém výzkumu se podílely dvě instituce: British Council² a CfBT Education Trust³.

Hlavní zjištění

- Zavedení povinného jazykového vyučování do 2. stadia mělo bezprostřední vliv na počet primárních škol vyučujících cizí jazyk. 99 % škol v šetření ho již zavedlo.
- Učitelé nižších sekundárních škol mají obavy o velké rozdíly v kvalitě jazykového vyučování ve 2. stadiu, které žáky připravuje pro studium v sekundární škole.
- Ve státním i nezávislém sektoru se projevuje trend k vylučování či osvobození žáků z jazykového vyučování z různých důvodů. Odhlásování žáků z 3. stadia a omezovaný přístup do jazykového studia ve 4. stadiu jsou spojovány se sociálně-ekonomickým znevýhodněním. 17 % z nejméně ekonomicky znevýhodněné kategorie škol vylučuje skupiny žáků z jazykového studia ve 3. stadiu a 44 % ve 4. stadiu.
- Budoucnost jazykového studia pro *A level* (obdobu maturitní zkoušky) ohrožuje několik faktorů: vliv systémů měření výkonu, známkování a hodnocení, zavádění jazykového vyučování v nižších stadiích, nedostatečné financování kurzů po 16 letech věku a to, že studenti vnímají hodnotu znalosti jazyků jako relativní ve vztahu k riziku neukončení studia.
- Školy s vysokým podílem jazykového vyučování, v nichž žáci s různými schopnostmi studují cizí jazyk pro získání všeobecného osvědčení sekundárního vzdě-

lání (GCSE), jsou ve vládních měřítkách odpovědnosti za výsledky, která jsou založena na výkonu, nikoli na účasti, nespravedlivě uváděny jako podprůměrné. To vede ke škrtnům v jazykovém vyučování.

- Nejfrekventovanějším cizím jazykem vyučovaným v primárních školách je francouzština, kterou nabízí více než 90 % sekundárních škol. V sekundárních školách se projevuje trend ke snižování počtu žáků studujících francouzštinu a němčinu, je však těžké zahájit a udržet poskytování méně vyučovaných jazyků. Z hlavních vyučovaných jazyků expanduje jen španělština, avšak v mnohem menší míře, než v jaké klesá francouzština a němčina. Míra vyučování francouzštiny klesá rychleji v nezávislém sektoru než ve státních školách. AK

¹ Stupeň	Stadium	Ročník	Věk	ISCED
Primární	Key Stage 1	1–2	5–7	1
Primární	Key Stage 2	3–6	7–11	1
Sekundární	Key Stage 3	7–9	11–14	2
Sekundární	Key Stage 4	10–11	14–16	3

² <http://www.britishcouncil.org/>

³ <https://www.cfbt.com/en-GB/About-CfBT>

Pramen: Board, Kathryn & Tinsley, Teresa. *Language Trends 2014/15. The state of language learning in primary and secondary schools in England. Executive summary.*

<http://www.cfbt.com/en-GB/Research/Research-library/2015/r-language-trends-2015>

Podpora sociálních a osobních kompetencí v profesní přípravě

Sociálním a osobním kompetencím se v profesních školách v Rakousku přikládá velký význam. Jakou roli při osvojování kompetencí má motivace a zájem?

Pod termínem *sociální kompetence* se rozumějí dovednosti potřebné pro jednání s jinými lidmi, např. při navazování kontaktu, vzájemné komunikaci, společném řešení problémů a spolupráci. Sociální kompetence pomáhají k dosažení stanoveného cíle.

V protikladu k sociálním kompetencím se osobní kompetence týkají vlastní osoby. Osobní kompetence jsou potřebné k usměrňování vlastního jednání, např. sebmotivací a sebekontrolou. Osobní kompetence se uplatňují především v oblasti postojů k učení a k práci a zahrnují schopnost zjišťovat nedostatky ve svých znalostech, volit a používat vhodné učební strategie, hodnotit pokrok v učení a jeho výsledky. Důležitá je i schopnost stanovit si cíle, odhadnout objem práce, určit si kroky k dosažení cíle a zvolit vhodné strategie.

Podpora sociálních a osobních kompetencí se může ve škole projevat v různých oblastech:

- při vyučování ve třídě (např. v rámci vlastního vyučovacího předmětu, při komunikačních a interakčních cvičeních, v třídních pravidlech, v partnerské a skupinové práci nebo v některých vyučovacích metodách, např. při kooperativním učení);
- mimo vyučování (např. v projektech, v meditačním vzdělávání, v mentorských programech, v kurzech prevence násilí a závislosti, v kurzech správného chování, při tréninku sebezáchovy, v praktické fázi);
- ve školním životě, popř. v zařazení do školní kultury (např. školní slavnosti, všeobecné vyučovací principy, jako třeba kooperativní otevřené učení).

Význam podpory kompetencí spočívajících na motivaci a zájmech

Motivace a zájmy hrají při vyučování hlavní roli. Nezáleží jen na tom, jak jsou žáci motivováni, nýbrž také na tom, v čem jejich motivace spočívá. Žáci mohou být například motivováni k tomu, aby v učení něco zvládli, protože existují silné vnější podněty (např. odměna) nebo protože přikládají velký význam výsledkům činnosti (např. nárůstu kompetencí). Podle toho lze rozlišovat různé druhy motivace, od vnější až po vnitřní motivaci. Vnější motivace vzbuzuje v žácích dojem, že jejich chování je určováno výhradně zvnějšku (např. odměnou nebo trestem). Vnitřní motivace vede k přirozenému a spontánnímu jednání, při němž žáci jednají podle svých vlastních zájmů. Taková činnost

vede (nezávisle na výsledcích) ke spokojenosti a pozitivním pocitům. S vnitřní motivací je úzce spojen zájem. Ten u žáka vzniká spojením dvou pozitivně hodnocených tendencí: obliby vyučovacího předmětu a dobrých zkušeností z učení.

Rozsáhlé studie zabývající se podporou sociálních a osobních kompetencí ve vyučovaném předmětu a ve vyučování přesahujícím obory, školní stupně a druhy škol dokládají ústřední roli vlastní motivace a zájmu v souvislosti s podporou sociálních a osobních kompetencí. Ukazuje se, že motivace a zájem žáků může mít za určitých okolností pozitivní vliv na učení a následně na výsledky učení žáků. Proto je důležité, aby žáci byli motivováni vlastním zájmem. Jsou-li žáci motivováni tímto způsobem, znamená to, že se učí přirozeně a spontánně, protože mohou jednat podle svých vnitřních zájmů. Učí se *pro sebe*, protože učení vede k uspokojení. Žáci vzhledem k tomu cítí, že jsou (relativně) svobodní a jednají podle své vůle. Přitom se často učí na základě norem, cílů a učebních strategií, s nimiž se identifikují a které zařadili do svého pojetí. Jsou-li žáci motivováni spíše zvnějšku (např. vyhlídkou na odměnu), nevede to samo o sobě k hodnotnému učení.

Učitelé nemohou žáky stále podněcovat k tomu, aby sami rozhodovali o své motivaci a zájmu.

Ukazuje se, že u žáků, kteří mají zpočátku nižší vlastní motivaci, se tato motivace může později zvýšit a vést ke kvalitativně lepšímu učení.

Čím hodnotnější jsou učební aktivity žáků, tím lepší jsou výkony ve vyučovacím předmětu, popř. při vypracovávání úkolů z vyučování, které se zaměřují na podporu sociálních a osobních kompetencí. Konkrétně se ukazuje, že čím více se žáci při výuce snaží díky motivaci a zájmu, tím lépe si své výkony subjektivně uvědomují a tím lepší jsou jejich kompetence a jejich objektivní výsledky učení.

Pomoc při podpoře kompetencí založených na motivaci a zájmu

Pět důležitých podmínek pro utváření vyučování, které podporuje motivaci, zájem a rozvoj sociálních a osobních kompetencí.

Podpora kompetencí: Žáci mají přirozenou snahu být schopni samostatného jednání a zvládat požadavky, úkoly a problémy samostatně. Získávají tak pocit, že

vlastními kompetencemi a chováním mohou něčeho dosáhnout. Rozvoj kompetencí žáků lze podporovat mj. informativní zpětnou vazbou ze strany učitelů, reakcí na zpracované úkoly a procesem individuálního rozvoje kompetencí.

Podpora samostatnosti: Žáci chtějí jednat samostatně a sami si určovat cíle a způsoby vlastního postupu. Při vzdělávání ve škole je snaha o samostatnost spojena s aktuálně dosaženou úrovní kompetencí. Žáci si přejí svobodu volby a jednání jen v případě, mohou-li nadcházející úlohu úspěšně zvládnout. Učitelé podporují samostatnost žáků tím, že jim poskytnou možnost volby a prostor pro realizaci.

Sociální vazby: Uspokojivé sociální kontakty a přijímání a uznávání osobami, důležitými pro daného jedince. Ve škole by měly vládnout pozitivní sociální kontakty mezi žáky navzájem i mezi žáky a učiteli. Sociální vazby vznikají při vzájemném kolegiálním jednání, při spolupráci a v uvolněné a přátelské atmosféře.

Obsahová relevance: S obsahovou relevancí souvisí to, proč jsou kompetence a obsah vzdělávání podstatné pro běžný život, vyučování a budoucí profesi. K vytvoření obsahové relevance přispívá uplatnění souvislostí a blízký vztah k realitě. Podstatná je přiměřená volba učebních situací a učebních míst a spojení obsahů a kompetencí napříč různými vyučovacími předměty.

Kvalita instrukcí: Pod kvalitními instrukcemi se rozumí velký počet aspektů, např. jasné, srozumitelné pokyny, dobré strukturování, aktivování potřebných předchozích znalostí a usnadnění přenosu poznatků do nových situací. Kvalita instrukcí závisí na zajištění srozumitelnosti, vytvoření jasné struktury, zdůrazňování orientace na činnost.

Souhrn

V podpoře sociálních a osobních kompetencí zaujímá důležitou pozici motivace a zájem žáků. To se týká podpory kompetenčních oblastí ve vlastním vyučovacím předmětu i jednotlivých úkolů, které mohou být použity v různých předmětech. Vlastní motivace a zájmy mají podstatný vliv na to, jak kvalitní činnost žáci provádějí. To je důležitým předpokladem pro dosažení dobrých výsledků učení ve smyslu osvojení znalostí a kompetencí. Na podporu vlastní motivace a zájmu žáků mohou mít učitelé velký vliv prostřednictvím vhodného uspořádání vyučování a zadávaných úkolů. K tomu jsou vhodné výše uvedené podmínky.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Kreisler, Mareike und Paechter, Manuela. Förderung sozialer und personaler Kompetenzen in der Berufsbildung. Berufsbildung, 2013, Nr. 144, S. 34-36.

Kvalifikační cesty a přání zkoušejících v duálním systému

K úkolům 300 000 zkoušejících patří vytváření zkušebních úloh, zkoušení a hodnocení výkonů u zkušek. Jejich kvalifikace a dobrá příprava na zkušební úřad (Prüferamt) přispívá k zajištění kvality. Článek poskytuje výsledky online šetření, ve kterém se Spolkový ústav odborného vzdělávání (BIBB) dotazoval zkoušejících na jejich kvalifikace, přípravu a zkušební činnost a na jejich přání týkající se podpory.

Kdo jsou dotazovaní zkoušející?

Neexistují téměř žádné výzkumy a spolehlivé údaje o zkoušejících v duálním systému navzdory jejich důležitosti. Pouze ve studii Spolkového ministerstva školství a výzkumu (BMBF) *Získávání zkoušejících do českého úřadu v profesní přípravě* jsou zkoušející dotazováni na své cesty do zkušební úřadu, časovou náročnost a motivy po kvalitativní a kvantitativní stránce. Úkolem šetření BIBB bylo zkoumat další aspekty.

Jmenování, složení a úkoly zkušebních výborů se řídí zákonem o odborném vzdělávání BBiG. Z 1821 aktivních zkoušejících, kteří se online šetření zúčastnili,

vedlo 42 %, že jsou pověřeni výhradně ze strany zaměstnavatelů, 32 % ze strany zaměstnanců, 16 % tvoří učitelé profesních škol, 10 % funguje ve střídavé funkci, například v několika zkušebních výborech.

K cílové skupině šetření se přistupovalo prostřednictvím online portálu, takže rozdělení respondentů napříč spolkovými zeměmi a vzdělávacími oblastmi není rovnoměrné. 60 % zkouší v Bádensku-Württembersku v komorových okresech, 13 % v Bavorsku a po 7 % v Severním Porýní-Vestfálsku a Porýní-Falci. Ostatní spolkové země jsou zastoupeny méně než 100 respondenty. Tato nerovnováha pokračuje i ve vzdělávacích

oblastech. Přes 80 % účastníků šetření zkouší v profesích z oblasti *průmysl a obchod*. Za zmínku stojí, že zkoušející z oblasti *domácí hospodářství* jsou zastoupeni 10 %. Mezi zkoušejícími převažují muži (66 %). Nejmladšímu zkoušejícímu je 22 let, nejstaršímu 76 let, věkový průměr činí 48,4 let. Mezi zkoušejícími jsou začátečníci, pokročilí i ti, kteří jsou v úřadě již 45 let. Průměrná délka praxe ve zkušební činnosti v době šetření byla 12,8 let – to odpovídá 3. období jmenování.

Jaké odborné kvalifikace zkoušející mají?

O odborných znalostech zkoušejících není příliš informací. Zákon o odborném vzdělávání předepisuje, že členové zkušebního výboru musejí být odborníky. *Odborníky ve zkušebních oblastech jsou všechny osoby, které mají adekvátní profesní znalosti a zkušenosti. Osobám, které mohou samy v učebním oboru prokázat závěrečnou zkoušku, mají odpovídající profesní zkušenost nebo absolvovaly další vzdělávání poskytující kvalifikaci, se má odborná způsobilost zpravidla uznat.*

Zkoušející byli dotazováni na to, jaký druh závěrečné zkoušky nebo zkoušek, mají. Nejčastěji uváděnou závěrečnou zkouškou byla závěrečná zkouška v učebním oboru ve zkoušeném oboru (998 odpovědí = 55 %), následována závěrečnou zkouškou v dalším vzdělávání (823 = 45 %) a absolutoriem na vysoké škole / odborné vysoké škole (727 = 40 %). Závěrečnou zkoušku v příbuzném oboru udává výrazně méně respondentů (385 = 21 %).

Kvalifikace ve skupinách zástupců zaměstnavatelů a zaměstnanců se téměř neliší. Více než polovina udává závěrečnou zkoušku v učebním oboru ve zkoušeném oboru a 50 % závěrečnou zkoušku v příslušném dalším vzdělávání. Závěrečnou zkoušku v příbuzném oboru nebo absolutorium na vysoké škole / odborné vysoké škole má výrazně méně respondentů, přičemž podíl zaměstnavatelů lehce přesahuje podíl zaměstnanců.

Statisticky významné rozdíly mezi statusovými skupinami se vyskytují pouze ve srovnání s učiteli profesních škol. Zde je podle očekávání nejvíce absolutorií na vysoké škole/odborné vysoké škole – 84 %. Pouze třetina učitelů má závěrečnou zkoušku v učebním oboru ve zkoušeném oboru; ještě menší podíl má závěrečnou zkoušku v dalším vzdělávání.

Zkoušející, kteří zastupují stranu zaměstnavatelů nebo zaměstnanců, čerpají své odborné expertízy z profesní přípravy a dalšího vzdělávání, zatímco učitelé mají převážně vysokoškolské vzdělání. Jaký vztah má studium k profesi zkoušejícího, se nezjišťovalo.

Pro kvalitu zkoušek je vedle odborné způsobilosti rozhodující také způsobilost ke spolupůsobení při zkoušení. *Způsobilost ke spolupůsobení při zkoušení*

předpokládá, že každý člen má plnou osobnostní kompetenci a kompetenci profesní přípravy pro jednání adekvátní pro cílové skupiny při přípravě, provádění a hodnocení zkoušky. V rámci tohoto kvantitativně pojatého průzkumu nemohly být relevantní osobnostní aspekty zkoušejících (komunikační dovednost, zralost, životní zkušenost, schopnost úsudku a empatie) zkoumány. Pro jmenování členů zkušebních výborů a pro utváření nabídek školení by vědecké sledování osobnostní způsobilosti mohlo mít velký význam.

Jak se zkoušející připravují?

Ve studii BMBF, uvedené na začátku, měli zkoušející popsat své zkušenosti s novými zkušebními formami, to, jak se přizpůsobují změnám v nových rádech, zda mají pocit, že jsou dostatečně školeni, a kde vidí potřebu optimalizace. Největší hodnotu má výměna zkušeností mezi zkoušejícími, čtení odborné literatury a navštěvování nějakého druhu dalšího vzdělávání.

V průzkumu BIBB bylo zaměření více rozvedeno. Nemělo se zjišťovat pouze to, jak se zkoušející přizpůsobují novinkám, ale i to, jak se na svou činnost připravují všeobecně a jaké různé zdroje informací (pořádací prostředky, hospitace, literaturu atd.) a kdy k tomu využívají. Šetření BIBB o významu výměny informací došlo k podobným výsledkům jako studie BMBF. 81 % dotázaných udává, že si pravidelně vyměňuje zkušenosti ve zkušebním výboru. Důležitou roli hrají též zkušební a učební řád, které využívá většina dotázaných. Pořádací prostředky (*Ordnungsmittel*) používá pravidelně skoro polovina zkoušejících, a dojde-li ke změnám ve zkušebních ustanoveních, tak zhruba 40 %.

V doporučení hlavního výboru BIBB ke kvalifikování zkoušejících bylo požadováno vytvoření podpůrných materiálů. Zkoušejícím by měla být poskytována pomoc a instruktážní materiál, např. zásady pro zkoušející s informacemi o právních a pedagogických základech. Tato potřeba byla pojata a realizována různě. Ver.di¹ (*Vereinte Dienstleistungsgesellschaft* – Spojená společnost poskytování služeb) například vydala Příručku pro zkoušející – Pomoc pro zkušební praxi v profesní přípravě (*Das Prüferhandbuch – Eine Handreichung zur Prüfungspraxis in der beruflichen Bildung*). 36 % dotázaných zkoušejících pravidelně využívá odbornou literaturu, aby měli aktuální informace; necelá třetina hledá při změnách pomoc v odborné literatuře.

Zvláštní význam pro kvalifikaci zkoušejících mají semináře pro zkoušející. Ty poskytují informace a školení o právech a povinnostech zkoušejících a o obsahu zkoušek. Tyto nabídky však pravidelně využívá jen malý počet zkoušejících – 19 % se dokonce ještě nikdy semináře nezúčastnilo.

Internet je využíván jen zřídka – obvykle k pravidelnému vyhledávání nebo k ověřování změn. 32 % dotázaných udává, že internet nepoužívá vůbec.

Hospitace mají nově jmenované zkoušející nechat nahlédnout do zkušební praxe. Hospitace využívá jen 37 % dotázaných, hlavně na začátku zkušební činnosti. Podíl těch, kteří uvedli, že se ještě nezúčastnili žádné hospitace, je dost vysoký – necelá jedna třetina.

Příprava zkoušejících je různorodá – polovina z nich využívá alespoň pět z dostupných informačních pramenů. Existuje významná souvislost mezi pravidelným používáním pořádacích prostředků a statusovou příslušností. Učební řady a rámcové učební plány využívají nejvíce učitelé profesních škol.

Zkoušející jsou s přípravou celkem spokojeni: 23 % ji považuje za *velmi dobrou*, 49 % za *dobrou*, jen asi 4 % cítí, že jsou připraveni *špatně* nebo *velmi špatně*. Zároveň však udávají potřebu dalších informací a školení.

Jakou podporu si zkoušející přejí?

Ve studii BMBF zkoušející požadovali více seminářů, které by sjednotily jejich znalosti, a možnost výměny zkušeností s ostatními zkoušejícími, výbory a komorami. Zkoušení je časově náročné, chybějí počítačové hodnoticí programy a standardizovaná hodnoticí kritéria.

Zkoušející v šetření BIBB udávají ve zhruba 650 otevřených poznámkách ke svým přáním týkajícím se kvalifikace a podpory podobné tematické oblasti. Část zkoušejících je s nabídkou spokojena a cítí se dostatečně podporována a připravena. Jiní si vedle povinných úvodních seminářů přejí také školení vztahující se k oboru, aktualizací semináře a nabídky *blended learning*² prostřednictvím internetu. Od příslušných úřadů očekávají zkoušející pravidelné předávání informací, např. o změnách v profilu povolání nebo o nabídkách školení. Měla by se organizovat výměna zkušeností

s ostatními zkušebními výbory, odborné poradenství a literatura. Důležité je vyhodnocování a výměna informací po provedených zkouškách. Pro posuzování výkonů u zkoušek, zvláště pro praktické zkušební úlohy a odborné pohovory, jsou potřebné jednotné hodnoticí archy s jasně definovanými cíli.

Zkoušející, kteří jsou kromě zkoušení aktivní i při tvorbě úloh, potřebují podpurné materiály a školení i pro tuto činnost. K vytváření kvalitativně srovnatelných zkušebních úloh je třeba víc materiálů a příkladů, např. sbírek úloh, které by si zkušební výbory mezi sebou mohly vyměňovat.

Dále rozšiřovat nabídku kvalifikací a informální výměnu zkušeností

Odborná způsobilost zkoušejících je dána různými kvalifikacemi. Vedle odborné způsobilosti by se měla systematicky zkoumat i osobnostní způsobilost a nabídky školení by se na to měly zaměřit. Uvedení do různorodých úloh a právních rámcových podmínek na začátku zkušební činnosti by mělo být standardem. Velký význam má výměna zkušeností aktérů. Ta může být místní i nadregionální. Internet umožňuje flexibilní vyhledávání informací i výměnu zkušeností s ostatními zkoušejícími. Za tím účelem také BIBB vytvořil pro zkoušející portál³. Prostřednictvím tohoto portálu jsou zveřejněny i ostatní výsledky průzkumu.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ <https://bildungsportal.verdi.de/>

² *Neformální historie e-learningu. Zpravodaj, 2005, č. 1, s. 5-8.*

³ *Prüferportal* <http://www.prueferportal.org/html/index.php>

Pramen: Mpangara, Miriam. Qualifizierungswege und –wünsche von Prüferinnen und Prüfern im dualen System. BWP, 2014, Nr. 3, S. 30-33.

Pořadací prostředky pro profesní přípravu (*Ordnungsmittel für die Berufsausbildung*)

Má-li mít profesní příprava v celém Německu stejnou úroveň a vést ke srovnatelným kvalifikacím, musí se řídit jednotnými pravidly. Ta stanovují čtyři pořadací prostředky pro profesní přípravu:

- **nařízení o profesní přípravě** (*Verordnung über die Berufsausbildung*) stanovuje učební cíle učení v podniku, požadavky na zkoušky, rámcové učební plány a obsahy;
- **nařízení s rámcovým plánem** (*Verordnung mit Rahmenlehrplan*) je dokument, který poskytuje obsah vyučování v profesní škole;
- **plán věcného a časového rozvržení** (*sachliches und zeitliches Gliederungsplan*) pořádá obsahy učení věcně i časově;

- profil oboru profesní přípravy (*das Ausbildungsberufsbild*).

Více na: <http://www.berufe.net/wasistdas.html>

◇◇◇◇◇

Učební řady (*Ausbildungsordnungen*) jsou základní dokumenty, které vymezují všechny náležitosti oborů přípravy. Mají povahu právní normy a jsou proto závazné pro tu část profesní přípravy, která se realizuje v podnicích.

Pramen: Význam některých výrazů týkajících se německé profesní přípravy. Zpravodaj, 1998, č. 6, s. 12.

Přijímací řízení ve středních školách na Slovensku

V souvislosti s plánovaným zaváděním povinných přijímacích zkoušek na střední školy jsme se zajímali, jaká je situace v jiných zemích EU. Od bratislavských kolegů jsme dostali tento příspěvek.

Až do roku 2013 bolo v kompetencii školy rozhodnúť, či sú súčasťou prijímacieho konania prijímacie skúšky alebo nie. Novelou zákona pod tlakom zamestnávateľov bolo ustanovené regulovanie prístupu ku gymnaziálnemu a odbornému maturitnému štúdiu na základe priemeru známok z povinných, ale nie výchovných predmetov na konci ôsmeho a v polroku deviateho ročníka. Bola stanovená hranica 2,0 pre maturitné gymnaziálne štúdium a 2,75 pre maturitné odborné štúdium. Pri horšom priemere by sa žiak ani nemohol uchádzať o príslušné štúdium. Zároveň boli ustanovené povinné prijímacie skúšky počínajúc školským rokom 2013/14. Žiaci, ktorí v testoch „Testovanie 9“ aplikovaných celoštátne v deviatom ročníku základných škôl dosiahli aspoň 90 % všetkých bodov, sa nemuseli podrobiť prijímacej skúške. Od roku 2015 (pre školský rok 2015/16) sa prvýkrát mala uplatniť regulácia prostredníctvom priemeru známok. Rozhodnutím ústavného súdu z októbra 2014 však bola takáto regulácia prístupu k vzdelaniu označená za protiústavnú. Ministerstvo preto oznámilo, že žiaci budú pripustení k prijímaciemu konaniu bez ohľadu na známky zo základnej školy a zároveň ohlásilo zintenzívnenie prípravy celonárodných testov z matematiky a vyučovacieho jazyka pre potrebu selekcie žiakov v prijímacom konaní. Tieto testy pripravuje Národný ústav certifikovaných meraní (NÚCEM)¹ a budú vychádzať zo skúseností zo súčasného „Testovania 9“. Budú sa však administrovať na stredných školách, na ktoré sa žiaci budú hlásiť.

Aktuálne sa teda všetci žiaci podrobujú prijímacej skúške², ak o tom nerozhodne riaditeľ inak. Riaditeľ strednej odbornej školy (SOŠ³) môže po prerokovaní v pedagogickej rade školy určiť kritériá na prijatie uchádzačov bez prijímacej skúšky do učebných odborov a odborov nižšieho sekundárneho vzdelávania. Musí však vždy ustanoviť a zverejniť kritériá, na základe ktorých sa o prijatí rozhoduje. Ak ide o prijímanie do učebného odboru, v ktorom sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje v systéme duálneho vzdelávania, tieto kritériá určí riaditeľ SOŠ aj spolu so zamestnávateľom, u ktorého sa žiak bude pripravovať. Pri prijímaní žiaka, ktorý v celoslovenskom testovaní žiakov deviateho ročníka základnej školy dosiahol v každom predmete⁴ samostatne úspešnosť najmenej 90 %, rozhoduje riaditeľ školy bez prijímacej skúšky. Toto sa však nevzťahuje na školu so vzdelávacím programom učebného odboru alebo študijného odboru, ktorý vyžaduje overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania.

Dagmar Jelínková a Juraj Vantuch

¹ <http://www.nucem.sk/>

² *Súpis profilových predmetov skúšky je dostupný na <http://www.minedu.sk/data/att/6748.pdf>*

³ *Pôvodne československé SOU boli premenované na SOŠ.*

⁴ *Matematika, slovenský jazyk a literatúra pri školách s vyučovacím jazykom slovenským; matematika, maďarský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra pre školy s vyučovacím jazykom maďarským.*

Co nového v časopisech

L'enseignement technique	
<p>ÉSPÉS : Une nouvelle structure et une nouvelle organisation pour former les enseignants. [Nová struktura a nová organizace vzdelávání učitelů.]</p> <p>L'enseignement technique, No. 245 (2015), p. 6-8.</p> <p>Vysoké školy učitelství a pedagogiky (<i>Les Écoles supérieures du professorat et de l'éducation</i> – ÉSPÉS nebo ESPE) byly vytvořeny zákonem o znovuzaložení (<i>refondation</i>) školy a zavedeny začátkem roku 2013, kdy nahradily Univerzitní ústav pro vzdělávání učitelů (<i>Institut universitaire de formation des maîtres</i> – IUFM) v počátečním vzdělávání učitelů a podílejí se také na dalším vzdělávání učitelů. Školy fungují v rámci univerzit, jichž jsou nedílnou součástí. Školy akredituje ministerstvo školství, vysokého školství a výzkumu (<i>Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche</i> – MENESR).</p>	<p>DERIVE, Viviane et MOREAU, Jean-Pierre.</p> <p>Formation continue. Le réseau des gréttas a 40 ans. [Síť gréttas má 40 let.]</p> <p>L'enseignement technique, No. 245 (2015), p. 46-47.</p> <p>Od roku 1974 se v rámci státního vzdělávání (<i>L'Éducation nationale</i>) vzdělávají i dospělí v dalším odborném vzdělávání (<i>formation professionnelle continue</i>). Gréttas je akronym pro sdružení vzdělávacích zařízení (<i>groupement d'établissements</i>), která vznikla spojením kompetencí a prostředků, které daly k dispozici školská zařízení (<i>lycées a collèges</i>). V celé zemi je 191 gréttas, která integrují 4750 míst profesní přípravy (<i>sites de formation</i>) na celém území včetně zámořských území (<i>les territoires ultramarins</i>).</p>

Nové knihy v knihovně

GULOVÁ, Lenka a ŠÍP, Radim (eds.).

Výzkumné metody v pedagogické praxi. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2013. 245 s. (Pedagogika)

ISBN 978-80-247-4368-4

Sg. 7652

V souvislosti s názory podporujícími narativitu v učebních textech považujeme za přínosné zmínit pravidlo „odhalení identity neznámého“ při fiktivním příběhu. Čtenář/žák sleduje a někdy prožívá příběh jako reálný, ačkoli si je vědom smyšlenky popisovaných událostí (zvláště v literatuře). Například ve výuce odhalení literárních či historických osobností žáci vytvářejí na základě určujících popisů, vlastností, charakterových rysů a skutků, aniž by bylo možné verifikovat, zda tyto popisy reflektují život sledovaných osobností věrohodně.

NÚV.

Faktory ovlivňující vývoj profese učitele : 15. setkání partnerské sítě TTnet ČR. Setkání se konalo 12. - 13. listopadu 2014 v Kostelci na Černých lesy. Editorka: Hana Čiháková. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2015. 43 s.

ISBN 978-80-7481-090-9

Sg. 7659

<http://www.nuv.cz/uploads/TTnet/sborniky/TTnet14a.pdf>

Z obsahu: Mezinárodní projekt TRAWI – vyhodnocení dotazníku z průzkumu v ČR a v Polsku * Vzdělávací kurzy pomohou zlepšit funkční gramotnost dospělých * Personální zajištění spolupráce škol a firem * Dějiny techniky ve výuce * Rozvoj lidských zdrojů v ekonomice dopravy * Kurzy pro vysokoškolské pedagogy * Vzdělávání budoucích stavebních manažerů a potřeba posunu paradigmatu v komunikaci * Kariérní systém učitelů * Finanční gramotnost a její vytváření * Využití časové dotace na výuku s použitím interaktivní tabule na ZŠ.

BONNETT, Alastair.

Ztracená místa, tajná města a jiné záhady na mapě světa. 1. vyd. Brno : JOTA, 2015. 287 s. (Jota - Cestopisy)

ISBN 978-80-7462-747-7

Název originálu: Off the Map.

Sg. 7660

Dlouhá léta se mělo za to, že městské lišky jsou výhradně britským fenoménem. V 70. letech se ale začaly objevovat i v dalších městech: Oslu, Arbusu, Stuttgartu, Torontu a japonském Sapporu. Ekologové zabývající se jejich výzkumem zjistili, že mezi divoce žijícími a tak zvanými městskými liškami jsou značné rozdíly, tak významné, že existuje hranice mezi městem a volnou přírodou, kterou ani jeden „druh“ obvykle nepřekračuje. Během dalšího výzkumu se zjistilo, že „mezi venkovskými a městskými liškami dochází jen k omezenému přenosu genetické výbavy“. Městská liška má rovněž jinou stravu a pochopitelně také odlišný vztah k člověku. Existují přinejmenším dva výzkumy zaměřené na „denní útočiště“ městských lišek. Jeden z nich v roce 1977, proběhl v Londýně, kde odborníci sledovali celkem 378 lišek. Bez mála 60 procent jich našlo útočiště v „zahradách, kůlnách, sklepech a domech“, příbytky ostatních se nacházely v kanalizačním systému, na staveništích, v odlehlých částech parků a na prázdných pozemcích. Jak se

ukázalo, velmi oblíbené jsou také hřbitovy a železniční depa. Je až s podivem, že na lišky naráží jen relativně málo lidí.

Znovuobjevené knihy

FISCHER, Jan O. a kol.

Francouzská literatura : stručný nástin vývoje. 2., rozšíř. vyd. Praha : Orbis, 1964. 331 s. Malá moderní encyklopedie ; Sv. 20

Sg. 18879

Zcela samostatné místo v próze 19. století, nezávislé na vývoji probíhajícím v literárních kruzích zaujímá Jules Verne (1828–1905). ... Verne naznačuje perspektivy rozvoje věd, z něhož ještě naivně vyvozuje samovolný sociální pokrok. Postupně však Vernova kritičnost roste.

HRŮZA, Jiří.

Česká města. 1. vyd. Praha : Nakladatelství československých výtvarných umělců, 1960. 214 s. (Česká architektura. Velká řada ; Sv. 5)

Sg. 14356

Častá je také excentrická poloha historických náměstí v současné době. Tento stav vzniká většinou tehdy, když se město rozvíjí od historického jádra jedním směrem vlivem zastavitelství ploch, situace nádraží a podobně.

DE SANCTIS, Francesco, 1817-1883.

Dějiny italské literatury. 1. vyd. Praha : Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1959. 601 s. (Dějiny literatur ; Sv. 4)

Sg. 4503

Vlastí duše je nebe a, jak Dante říká, duše v nás sestupuje „z nejvyššího obydlí“. Je účastna povahy božské. Duše opouštějíc ruce Boží, je „prostinká“, „neví nic“; ale má dvě vrozené schopnosti, rozum a chtíč, „mocnost rady“ a „hybnost ke všemu, co se líbí“, „pohotovost k lásce“. Chtíč (náklonnost a láska) ji puď k dobru.

SYROVÝ, Bohuslav.

Vývoj stavebnictví a architektury ve starověku. 1. vyd. Praha : SNTL, 1959. 481 s.

Sg. 4426

Z místních poměrů v Sumeru vyplývalo, že všechny stavby se musily budovat na náspech. Z této nutnosti se vyvinula tradice a paláce a chrámy se stavěly na vysoké podnoží, na terase. Takto byl vytvořen kontrast vysoké stavby proti rovině jejího okolí.

WIENER, Norbert.

Kybernetika neboli řízení a sdělování v živých organismech a strojích. 1. vyd. Praha : Státní nakladatelství technické literatury, 1960. 148 s. (Řada teoretické literatury)

Sg. 14416

V meteorologii je ... počet zúčastněných částic tak obrovský, že přesný záznam jejich počátečních poloh a rychlostí je naprosto nemožný; ale i kdyby se takový záznam skutečně povedl a vypočítaly by se z něj budoucí polohy a rychlosti, měli bychom pouze nepřehledné množství čísel, která by vyžadovala zásadně jiného (nového) zpracování, dříve než by nám mohla být k jakémukoliv užítku.

Zajímavé internetové adresy

Lotyšsko předseda EU

Logo, které si Lotyšsko zvolilo pro své předsednictví, se mimo jiné objevilo i na rubové straně mince v hodnotě 2 eur. Na webových stránkách předsednictví si můžete prohlédnout i další zajímavosti, např. budovu Národní knihovny, která byla otevřena v srpnu 2014 a říká se jí zámek

světla. <https://eu2015.lv/latvia-en/discover-latvia/castle-of-the-light-presidency-venue>

Cestovatelské středý v NÁRODNÍM MUZEU

Cestovatelské středý v nové budově

Bývalá budova Federální shromáždění nyní patří Národnímu muzeu. Každou středý tam o svých cestovatelských zážitcích vyprávějí známé osobnosti z veřejného života, které mají cestování jako svého koníčka. Vyprávění obvykle doprovázejí fotografie, filmy a další doprovodný materiál. Ve středý 29. dubna budou o svých cestách vyprávět Anna Geislerová a Jiří Menzel. <http://www.cestovatelskestredy.cz/>

CfBT Education Trust

CfBT Education Trust je charitativní organizace Spojeného království, která pomáhá zlepšovat životní podmínky žáků ve světě. Spolupracuje s vládami, školami a s dalšími partnery. Působí ve více než 80 zemích světa, pracuje na různých projektech, jejichž úkolem je zlepšovat vzdělávání jak na národní úrovni, tak v jednotlivých školách. Má 3300 zaměstnanců po celém světě. Původní organizace byla založena v roce

1968 jako Středý pro britské učitele (*Centre for British Teachers*), které se v roce 2006 v důsledku organizačních změn a celosvětového zaměření přejmenovalo na *CfBT Education Trust*. <https://www.cfbt.com/>

EUROCHAMBRES

The Association of European Chambers of Commerce and Industry

EUROCHAMBRES

Asociace EUROCHAMBRES (*Eurokomory*) byla ustavena v roce 1958 jako odpověď na vytvoření EHS. EUROCHAMBRES je očima, ušima a

hlasem podnikatelského společenství na úrovni EU. Reprezentuje přes 20 milionů podniků v Evropě prostřednictvím svých 45 členů (43 národních asociací obchodních a průmyslových komor a dvou nadnárodních komorových organizací) a evropskou síť 1700 regionálních a místních komor. Více než 93 % z těchto podniků tvoří malé a střední podniky. Členové komor zaměstnávají 120 milionů lidí.

<http://www.eurochambres.eu/>

EUROCHAMBRES se zabývá i vzděláváním, například školením v podnikatelských kompetencích.

<http://www.eurochambres.eu/Content/Default.asp?PageID=1&DocID=6800>

Regionální museum v Jilovém u Prahy

Na webových stránkách muzea v malebném městečku blízko Prahy najdete určitě něco, kvůli čemu stojí za to vypravit se na malý výlet, třeba vlakem, autobusem, pěšky nebo na kole. Ve stálé expozici se dozvíte, jak se dříve těžilo zlato, a v okolí vede naučná stezka *Jilovské zlaté doly*. Jedna z aktuálních výstav ukazuje současné Mongolsko na fotografiích Milana Štolby. <http://www.muzeumjilove.cz/>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, Redakce: anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133. Internet: <http://www.nuv.cz/vystupy/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici-1>